

Percepties van jongeren over politieoptreden: ethnic profiling in België?

dr. Antoinette Verhage
Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht
Universiteit Gent

VANASSCHE, N., VERHAGE, A., (2015), Racisme en etnisch profileren door politie in België! GUNTHER-MOOR, L., JANSSEN, J., EASTON, M., VERHAGE, A. (eds), Ethnic Profiling, Cahiers Politiestudies nr 35, Antwerpen: Maklu, 35-58.

PROACTIEF POLITIEOPTREDEN VORMT RISICO VOOR MENSENRECHTEN

Etnisch profileren onderkennen en aanpakken

Yasmine Kherbache
Bijleider in de gemeenteraad van Antwerpen en kabinetshelf Di Rupo

Politie onder vuur voor registratie 'zigeuners'

Politie schrapt label 'zigeuner'

allemande Staten, doet onze po...
nkere huidskleur heeft,
", Yasmine Kherbache v...
de gekleurde gemeenscl

Onderzoek naar vooroordelen en racistisch optreden in Europa

- European Network against Racism (ENAR), 2013:
 - Ethnic profiling: gevaar voor buitenproportioneel gebruik van politiebenevoegdheden (controleren, staandehouden)
- Amnesty International (2013): Nederland krijgt specifieke vermelding
- Open Justice Initiative: Roma en migranten worden buitenproportioneel staande gehouden. UK, Griekenland, Duitsland, Spanje, Oostenrijk,... worden genoemd als risicolanden (ENAR, 2013)
- MIDIS-onderzoek EU (2010):
 - minderheidsgroepen vaker staande gehouden voor politiecontroles dan andere groepen in België, Duitsland en Griekenland
 - In België werden 24% van de Noord-Afrikaanse en 18% van de Turkse respondenten staande gehouden, tegenover 12% van de meerderheidsbevolking
- "gekookte kikker syndroom" (Kleijer-Kool, 2013)
 - Assimilatie tijdens verblijf binnen politieorganisatie

Waarom percepties ook van belang zijn

- Ervaringen, maar ook perceptie van strenger optreden beïnvloeden het vertrouwen in politie (Van Craen & Skogan (2013))
- Diversiteit binnen politie kan ook impact ondervinden
 - 2012: selectie aspirant inspecteurs (Smeets & Tange, 2015):
 - 97% geboren in België;
 - 93,2% afkomstig uit België (4,2% uit EU landen);
 - 90,8% van de moeders, 92% van de vaders waren in België geboren;
 - 90,7% van de moeders 90,3% van de vaders waren afkomstig uit België (5,9% en 6,6% afkomstig uit EU landen).

Wat weten we over bevooroordeeld optreden in België?

- Interfederaal Gelijke Kansen Centrum:
 - 85 nieuwe dossiers in 2013 over discriminatie door politie, justitie of gevangeniswezen
- Comité P:
 - Tot 2006 specifieke cijfers rond racisme/xenofobie

	Klachten	Gerechtelijke dossiers
1999	35	21
2000	50	20
2001	21	32
2002	27	27
2003	52	21
2004 (*)	34	20
2005 (*)	37	14
2006 (*)	41	12

Bron: Comité P, jaarverslagen 1999-2006

- Vanaf 2007 geen meldingen meer in jaarverslagen, enkel melding van 3 gerechtelijke dossiers in 2010 en 6 in 2011

Kleinschalig onderzoek

- 2014
- Kortrijk
- Allochtone jongeren (18-25)
 - Komen vaak niet aan bod in onderzoek
 - Stem geven aan niet vaak gehoorde groep
 - Politie: geen medewerking
- Focusgroep (6 resp) en interviews (9 resp)
- Kleinschalig, verkennend onderzoek

Resultaten (1)

- Racisme : visies
 - Sociale acceptatie van racisme is minder geworden; minder directe vormen van racisme, maar nog altijd indirect/impliciet
 - Lijkt meer gericht tegen moslimgemeenschap dan tegen 'de allochtonen' in brede zin
 - Rol van de media
 - Mbt politie: 2/3 ziet verbetering ten opzichte van vroeger (maar 1/3 respondenten ziet negatieve evolutie)
 - 1/2 van de respondenten zegt ervaring te hebben met racistisch optreden

Resultaten (2)

- Ervaringen: controles en patrouilles

"Als er een groepje allochtonen op straat loopt, en er loopt een groepje autochtonen op straat, wordt 9 op de 10 keer de allochtone groep gecontroleerd." (IIR4)

- Focus op Marokkaanse gemeenschap

Resultaten (3)

- Ervaringen: optreden politie

"Volgens mij hebben ze schrik. Ze zijn bang dat, wanneer ze niet kordaat en streng zijn, ze mogelijks onder de voeten zouden worden gelopen. En dat men hen zou aanvallen. Vandaar dat ze vanaf het eerste moment kort zijn." (IIR9)

Resultaten (4)

- Ervaringen: coping

"Je bent dat op de duur zo beu, maar toch reageer je daar niet op. Het is het niet waard." (FG/R1)

Resultaten (5)

- Ervaringen: verklaringen

"Als je constant allochtone jongeren gaat controleren, ga je ooit wel eens een allochtoon hebben die iets mispeuterd heeft. En op die manier wordt de stereotypering opnieuw bevestigd, en gaat men ze nog meer controleren. Op die manier krijg je een vicieuze cirkel." (FG/R1)

- Beïnvloeden criminaliteitscijfers politieoptreden?

Resultaten (6) Suggesties voor beleid:

Ik heb gehoord dat de politie effectief meer en meer op zoek is naar allochtonen die bij de politie willen gaan. Buitenlanders bij de politie zullen de allochtone bevolking beter begrijpen, wat voor een betere samenwerking zal zorgen. Volgens mij zou dit enorm veel helpen. Ik zou mij persoonlijk ook meer op mijn gemak voelen, mocht ik tegengehouden worden door een allochtone agent." (IIR2)

"En eventueel de kloof tussen de allochtonen en de politie proberen kleiner te maken door bijvoorbeeld de politie eens te laten langskomen tijdens het Suikerfeest van de Marokkanen. Zo leren ze de personen beter kennen." (FG/R1)

Aanbevelingen

Tracht te investeren in maatregelen om de ondervertegenwoordiging van allochtonen binnen het huidige politiebesteding tegen te gaan

- Er zijn reeds goede stappen gezet:
 - Werkgroep, projecten, Directie van de rekrutering en van de selectie
 - 'Charter van gelijkheid tussen vrouwen en mannen, gelijke kansen en diversiteit' (2015)
- Huidige maatregelen blijken onvoldoende (zie Smeets & Tange, 2015)
- Maar: meer diversiteit is niet per definitie minder etnisch profileren!

Aanbevelingen

Schenk aandacht aan diversiteit en vooroordelen tijdens politieoptreden tijdens de basisopleiding

- Tools aanreiken
- Werk hiervoor samen met externen

Aanbevelingen

Ontwikkel initiatieven om positief contact tussen allochtone bevolking en politieambtenaren op lokaal niveau te stimuleren

- Contacten leggen
- Begrip voor elkaars positie
- Wederzijdse relaties

Tot slot

- Beperkt onderzoek, maar belangrijke boodschap
- Percepties hebben immers ook impact, net als ervaringen
- Iedereen heeft vooroordelen, dus tools nodig om hier mee om te gaan
- Nood aan betere meetinstrumenten:
 - probleem in kaart brengen
 - meer uitgebreid onderzoek waarbij deze groep bereikt wordt

Meer weten?

**Cahier 35 (april 2015):
'Ethnic profiling en
interne diversiteit bij de
politie'**

**EJPS 2/4 (juni 2015):
Themanummer 'Migrants as
Police Officers'**